

De behandeling van
prostaatkanker met Casodex®

Casodex®

De behandeling van prostaatkanker met Casodex®

Uw arts heeft u Casodex® voorgeschreven. Dit is een geneesmiddel voor de behandeling van prostaatkanker. In deze brochure vindt u informatie over dit medicijn. Ook krijgt u een antwoord op vragen die rondom de behandeling kunnen ontstaan.

Wat is de rol van de prostaat?

De prostaat is een klier die zich vlak onder de blaas, rond de plasbuis van de man bevindt. Via de zaadleiters staat de prostaat in verbinding met de zaadballen, waar de zaadcellen worden gemaakt. De prostaat speelt een belangrijke rol bij de voortplanting. Bij een zaadlozing voegt deze klier een stimulerende vloeistof aan de zaadcellen toe, waardoor deze beweeglijker worden.

Prostaatkanker

Na longkanker is prostaatkanker de meest voorkomende vorm van kanker bij mannen. Het betreft een tumor die zich ontwikkelt in het weefsel van de prostaat. Vanaf het veertigste levensjaar neemt de prostaat langzaam in grootte toe. Dit is een normaal verschijnsel dat hoort bij het ouder worden. Meestal is de weefseltoename goedaardig, soms kwaadaardig. Het grote verschil is dat goedaardige tumoren niet door het omliggende weefsel/kapsel heen groeien, terwijl kwaadaardige tumoren dit wel doen. Daarnaast kunnen

kwaadaardige tumoren het gezonde weefsel aantasten. Bij kwaadaardige tumoren spreken we van prostaatkanker. Kankercellen kunnen zich via het bloed en de lymfe door het hele lichaam verspreiden. Wanneer dit gebeurt, dan is er sprake van uitzaaiing of metastasering.

Bij veel mannen met prostaatkanker blijkt de tumor te groeien onder invloed van de mannelijke hormonen (androgenen). Een van de bekendste androgenen is testosteron. De zaadballen produceren, behalve zaadcellen, ook testosteron. Dit hormoon wordt in de zaadballen aangemaakt, hiertoe aangezet door een prikkel van het hormoon LH uit de hypofyse. De hypofyse is een klein orgaan dat zich in de hersenen bevindt. Het wordt ook wel hersenaanhangsel genoemd.

Een kleinere hoeveelheid testosteron wordt in de bijnieren geproduceerd, onder invloed van een ander signaal uit de hypofyse (ACTH).

Tumorcellen die gevoelig zijn voor androgenen beschikken over androgeenreceptoren. Wanneer androgenen zich binden aan deze receptoren, wordt de tumor aangezet tot groei.

Wat is de oorzaak van prostaatkanker?

Net als bij andere vormen van kanker is het niet duidelijk wat de oorzaak van prostaatkanker is. Het heeft in ieder geval niets te maken met het seksuele gedrag van de patiënt. Iedere man kan prostaatkanker krijgen. Wel zijn er factoren die de kans op prostaatkanker vergroten. Zo neemt de kans op prostaatkanker toe naarmate men ouder wordt. Ook zijn er verschillen tussen rassen en speelt erfelijkheid een rol. Verder lijkt een vetrijk (westers) voedingspatroon de kans op prostaatkanker te vergroten.

Behandeling van prostaatkanker

Een tumor in de prostaat groeit meestal vrij langzaam en hoeft lange tijd geen klachten te veroorzaken. Prostaatkanker wordt dan ook vaak bij toeval ontdekt.

Er zijn verschillende manieren om prostaatkanker te behan-

delen: door middel van een operatie (radicale prostatectomie), door middel van bestraling (radiotherapie) of met medicijnen. Afhankelijk van het ziektebeeld zal de arts kiezen voor een van deze behandelingsmogelijkheden of voor een combinatie hiervan.

De keuze heeft te maken met de grootte en het celtype van de tumor; met de plaats waar de tumor zich bevindt en of er al uitzaaiingen zijn. Omdat prostaatkankercellen in hun groei worden gestimuleerd door mannelijke hormonen (androgenen), kan de arts (eventueel in combinatie met een andere behandeling) kiezen voor een hormonale behandeling. Dit betekent dat er bijvoorbeeld medicijnen worden gegeven die de werking of de productie van lichaamseigen hormonen (androgenen) afremmen, zodat verdere groei van de tumor zoveel mogelijk wordt tegengegaan.

Wat is Casodex®?

Casodex® is zo'n hormonale behandeling. De werkzame stof is bicalutamide. Casodex® gaat de werking van androgenen tegen en wordt daarom een anti-androgeen genoemd. Casodex® is verkrijgbaar in tabletten van 50 mg.

Hoe werkt Casodex®?

Bij veel mannen met prostaatkanker blijkt de tumor te groeien onder invloed van mannelijke geslachtshormonen, ook wel androgenen genoemd. Het belangrijkste androgeen is het hormoon testosteron en de stofwisselingsproducten van dit hormoon. Deze androgenen worden geproduceerd door de zaadballen en door de bijnier-

schors. Casodex® gaat als het ware de competitie aan met het lichaamseigen androgeen, om de binding aan de hormoonreceptor. Dit heeft tot gevolg dat de groeistimulerende werking van het androgeen op de tumor wordt tegengegaan. Omdat het middel via de bloedbaan wordt vervoerd, komt het niet alleen in de prostaat zelf terecht, maar bereikt het ook andere plaatsen in het lichaam waar zich mogelijk uitzaaiingen bevinden. Op deze manier kan de groei van de tumor worden tegengegaan of wordt de tumor zelfs kleiner.

Is Casodex® altijd werkzaam?

Bij de meeste patiënten met prostaatkanker blijkt de tumor te groeien onder invloed van het mannelijk hormoon testosteron (androgeen). Deze patiënten reageren over het algemeen goed op een behandeling met Casodex®. Een klein aantal patiënten heeft een tumor die ongevoelig is voor hormonen. Bij deze groep werkt het middel beduidend minder of soms zelfs helemaal niet.

Welke bijwerkingen kunnen optreden?

Casodex® wordt over het algemeen goed verdragen. De volgende symptomen kunnen optreden: opvliegingen, jeuk, een pijnlijk of gespannen gevoel rond de tepels. Daarnaast kunnen algemene bijverschijnselen voorkomen, zoals diarree, misselijkheid, braken en krachteloosheid. De meeste verschijnselen gaan na verloop van tijd vanzelf weer over.

Bespreek eventuele bijwerkingen die u ondervindt in ieder geval met uw arts of apotheker. Zij kunnen u tips geven over hoe u de hinder die u van bijwerkingen ondervindt, kunt verminderen.

Kan iedereen Casodex® gebruiken?

Ja, alle mannen kunnen Casodex® gebruiken, tenzij zij overgevoelig zijn voor de stof bicalutamide of voor een van de hulpstoffen. Voorzichtigheid is geboden bij mensen met ernstige lever- of nierfunctiestoornissen.

Beïnvloedt Casodex® de rijvaardigheid of het vermogen om machines te gebruiken?

Het is niet bekend of Casodex® invloed heeft op het reactievermogen. Het is daarom verstandig om vooral aan het begin van de behandeling voorzichtig te zijn bij deelname aan het verkeer of bij het bedienen van machines. Het gebruik van Casodex® kan duizeligheid en slaperigheid veroorzaken, hoewel dit slechts zelden voorkomt.

Kan Casodex® samen met andere geneesmiddelen worden gebruikt?

Over het algemeen wel. Patiënten die bloedverdünnende middelen gebruiken, dienen voor het begin van de behandeling te worden gecontroleerd. Casodex® kan de werking van deze middelen namelijk beïnvloeden.

Hoe moet Casodex® worden bewaard en tot wanneer is het houdbaar?

Casodex® kan het beste bij kamertemperatuur worden bewaard (tussen 15 en 30 °C), bij voorkeur op een droge donkere plaats. Houd de tabletten buiten bereik van kinderen en huisdieren.

Het middel is bruikbaar tot de datum die op de verpakking vermeld staat. De uiterste houdbaarheidsdatum staat vermeld achter de letters: 'exp'. Bijvoorbeeld: 'exp 07/2005' betekent dat het middel tot en met juli 2005 kan worden gebruikt. Breng middelen waarvan de uiterste gebruiksdatum is overschreden altijd terug naar de apotheek.

Casodex® en de bijsluiter

Er wordt constant onderzoek gedaan op het gebied van kanker, ook wat het gebruik van Casodex® betreft. Nieuwe inzichten en gegevens zullen altijd in de bijsluiter worden vermeld. Daarom is het belangrijk dat u deze bij elke nieuwe verpakking steeds opnieuw leest, ook als u het middel al langere tijd gebruikt. Op deze manier blijft u op de hoogte van de laatste ontwikkelingen en kunt u samen met uw arts voor een zo goed mogelijke behandeling zorgdragen.

Wat kunt u zelf doen?

Aangezien het tot op heden niet duidelijk is wat de oorzaak van prostaatkanker is, kunt u hier zelf weinig doen. Wel is het raadzaam uw conditie zo goed mogelijk op peil te houden, omdat u de behandeling dan beter verdraagt en omdat de bijwerkingen dan tot een minimum beperkt blijven. Zorg daarnaast voor een gezonde, gevarieerde voeding en voor voldoende rust en ontspanning.

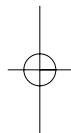
Meer informatie

Meer informatie over prostaatkanker is te vinden op de videoband 'Prostaatkanker, antwoorden op vragen'. Deze videoband heeft het Academisch Ziekenhuis Rotterdam gemaakt in samenwerking met AstraZeneca. Raadpleeg hiervoor uw uroloog.

Tot slot

Het gebruik van Casodex® heeft bij veel mannen met een hormoongevoelige tumor goede resultaten opgeleverd. Dit en het feit dat er over het algemeen weinig bijwerkingen zijn, maakt behandeling met Casodex® tot een goede therapie.

Als u na het lezen van deze brochure nog vragen heeft, dan kunt u deze noteren en verder met uw arts bespreken.

Deze brochure is totstandgekomen met adviezen van dr. P.L.M. Vijverberg, uroloog, en is mede mogelijk gemaakt door AstraZeneca BV te Zoetermeer.

Artsen en apothekers kunnen
meer exemplaren van deze brochure
bestellen bij:

AstraZeneca BV
Postbus 599
2700 AN Zoetermeer
Tel. (079) 363 22 22
www.astrazeneca.nl

mediselect bv

© Mediselect bv, Leusden 2001

Mediselect bv
Postbus 63
3830 AB Leusden
Tel. (033) 422 99 00
www.mediselect.nl

